

MENSBEELD, MAATSCHAPPIJ EN GEZONDHEID: WAT ERMEE?

Prof. Dr. Ignaas Devisch

PhilMedEthics

Universiteit Gent/Arteveldehogeschool

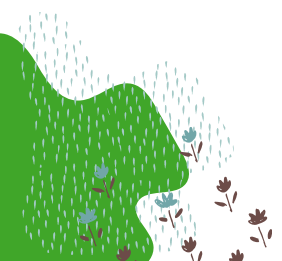
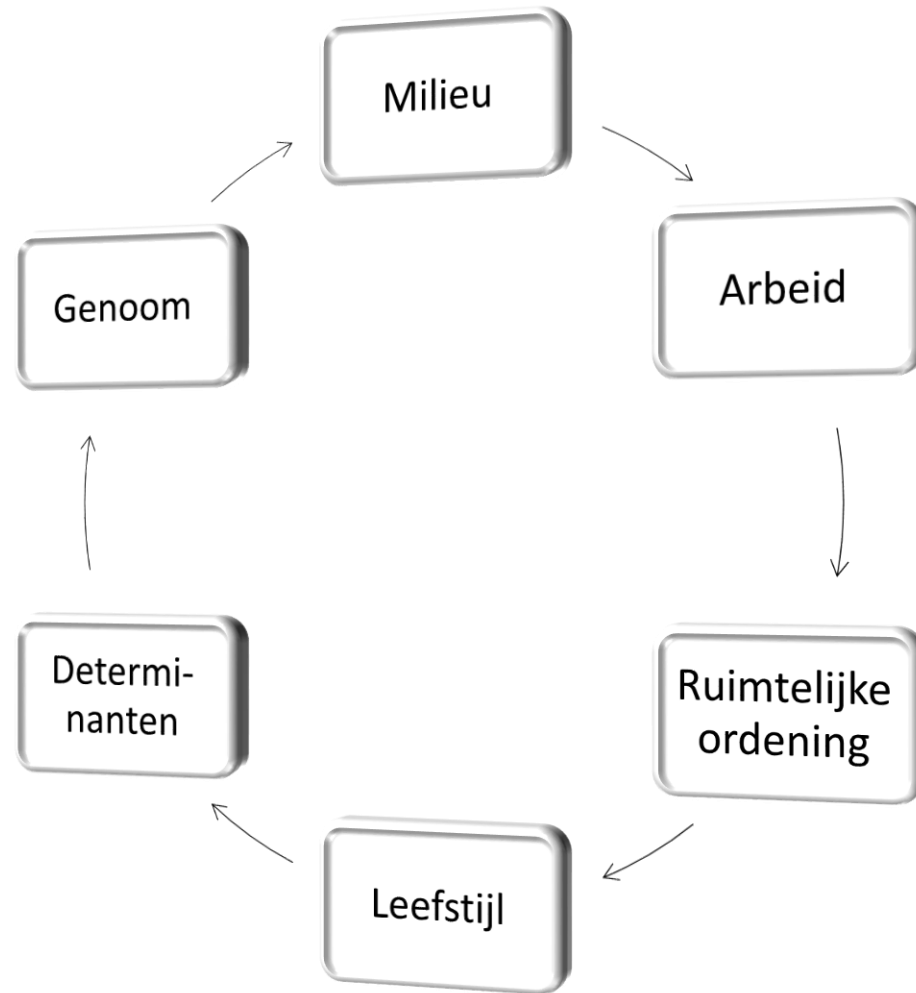

Plaats van ziekte en gezondheid in onze cultuur

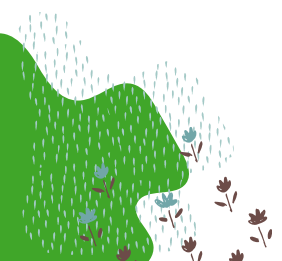
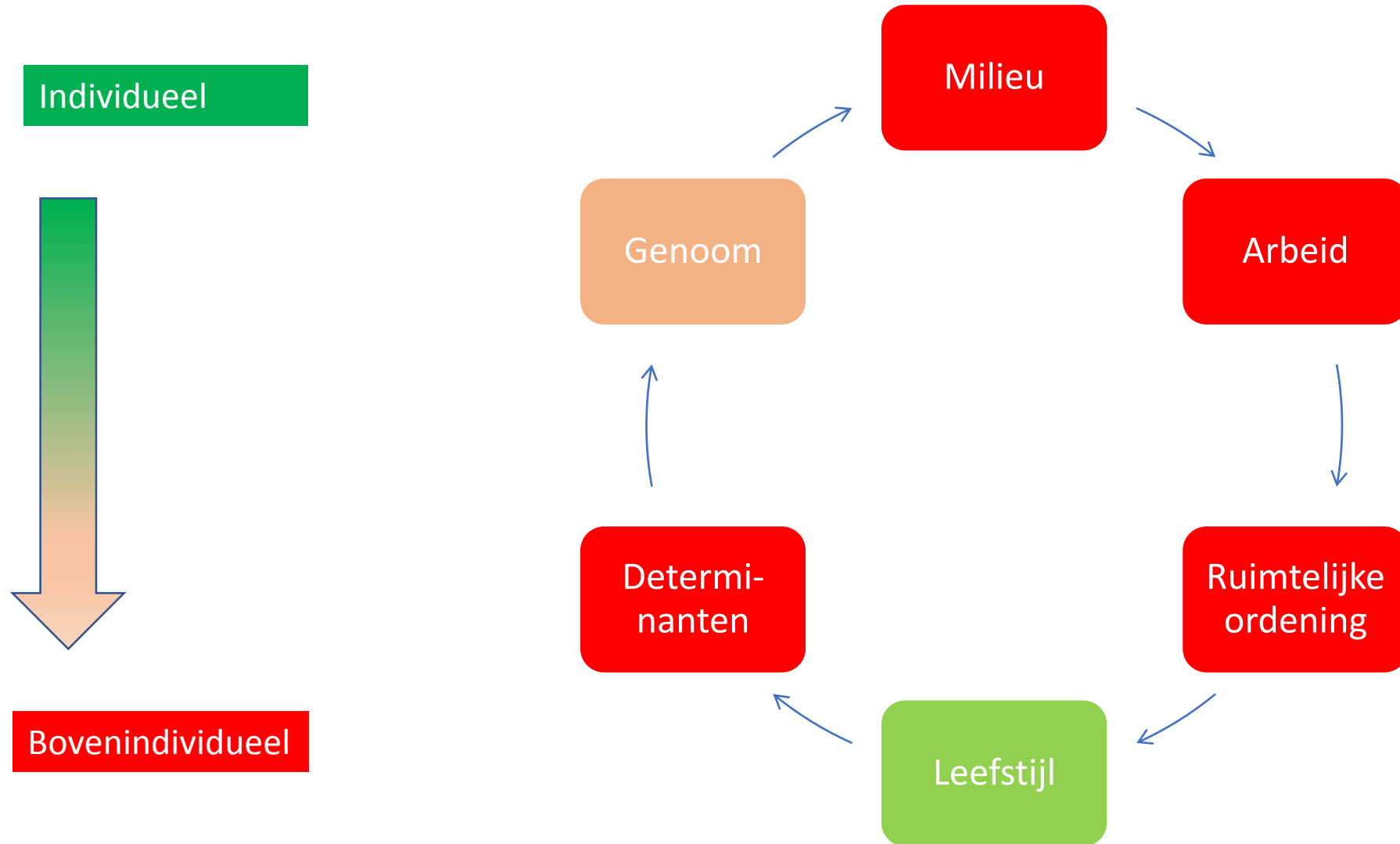
- Maatschappij is enorm veranderd
- Dus: welke plaats nu en in de toekomst?
- Vanuit welk mens-en maatschappijbeeld?

Welke factoren bepalen onze gezondheid?

Welke aspecten worden waardoor bepaald?

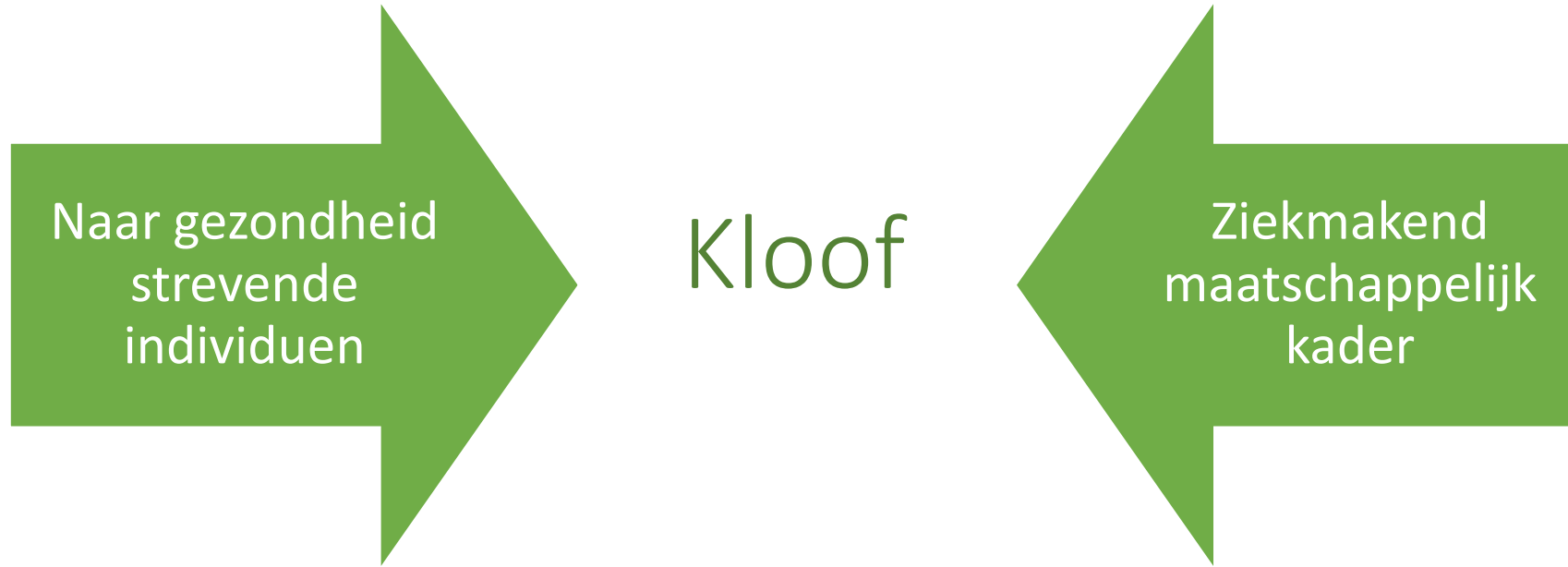

Impact individu op al die factoren?

- 'Positieve Gezondheid': je leven regisseren
- Beter keuzes maken? Fijn maar waartussen kan ik kiezen?
- Meeste gezondheidsfactoren: individu-overstijgend
- Mooi voor wat we kunnen beïnvloeden, maar wat met andere 80%?

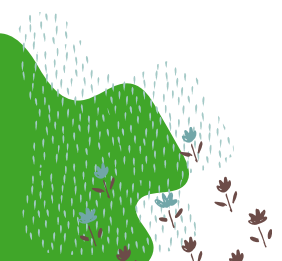
'Het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren'

En ook nog:

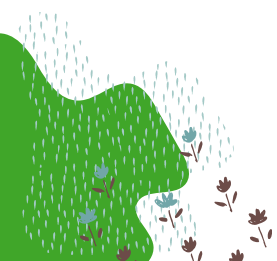
- Toegenomen levenskwantiteit en dus meer chronische zorg e.d.m.

Schrikbeeld: betere gezondheid nastreven op individueel niveau als lapmiddel om ondertussen collectief niets te doen?

Friedrich Nietzsche, *Aldus sprak Zarathoestra* (tot de laatste mensen):

“Ziek-worden en wantrouwen-hebben geldt voor hen als zondig: men komt voorzichtig nader. Een dwaas, die nog over stenen of mensen struikelt! [...] Men heeft zijn pretje voor de dag en zijn pretje voor de nacht; maar men eert de gezondheid.”

Positieve Gezondheid

Gezondheid heeft **systemische** benadering nodig

- Welke gezondheidsverschillen vinden we onrechtvaardig?
- Individuele veerkracht versus *Risikogesellschaft* (+ gevoel van onmacht – burn-out)
- Wat met het curatieve luik?

Plaats van lijden/beperking/imperfectie

Maatschappij: ideaal van perfectie en controle

Maar: structurele aanwezigheid tragiek in ons leven

- Vermijdbare tragiek
- *Akrasia* (doen tegen beter weten in)
- Existentiële tragiek (we worden ziek en gaan dood)

Cultuur: oefening in confrontatie met ons onvermogen tot volle positiviteit

Beslissend in vermijden valkuil

Welk mensbeeld?

- Is volle regie/autonomie het objectief of gaan we uit van tragisch mensbeeld?
- Mens: vat vol driften, tegenstrijdige verlangens, verslaving, buitenissigheden (over zichzelf struikelend wezen)

Welk maatschappijbeeld?

- Is ziek-zijn een vorm van falen?
- Rekenen we elkaar af op falen?

Welke plaats voor gezondheid?

Van Vroeger & Nu & Straks

Vroeger

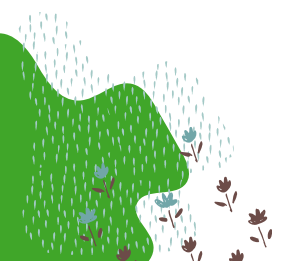
- Gezondheid als niet moeten bezig zijn met je gezondheid
- Ziekte als de tijdelijke onderbreking ervan

Nu

Ziekte als (nog) niet bezig zijn met je gezondheid
Gezondheid als onbereikbaar maar nagestreefd ideaal

Straks

- Gezondheid als niet meer moeten bezig zijn met ziekte
- Ziekte als falen van natuur, omstandigheden of toeval

Ignaas.Devisch@Ugent.be

PhilMedEthics

Vakgroep Volksgezondheid & Eerstelijnszorg

Universiteit Gent

www.ignaasdevisch.com

